

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГІОНАЛІСТИКИ

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ:
ІСТОРІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ,
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

[Електронний ресурс]

*Матеріали XII наукової Інтернет-конференції
за міжнародною участю для аспірантів та докторантів*

28 травня 2021 року

**Одеса
2021**

УДК 351(477)

П 88

Рекомендовано до друку Науково-експертною радою
Одеського регіонального інституту державного управління
НАДУ при Президентіві України.
Протокол № 3 від 18 травня 2021 року

П 88 **Публічне** управління в Україні: історія державотворення, виклики та
перспективи [Електронний ресурс] : матеріали XII наук. інтернет-
конф. за міжнар. участю для аспірантів та докторантів, 28 трав. 2021 р.
– Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. – 300 с.

Матеріали публікуються в авторській редакції

© ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України, 2021.

Зелінська Наталя Сергіївна,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ГРОМАД

Все ближче час кульмінації реформи децентралізації в Україні. Вже створено громади, укрупнено райони, затверджена ціла низка нормативно-правових актів, виходить на фінішну пряму обговорення внесення змін в Конституцію України тощо. Проте, ці кроки не мають всіх відповідей на виклики, які стоять перед новоствореними громадами для формування їх спроможності. Та й сподіватися, що в подальшому не буде внесено змін, наприклад, щодо кордонів цих громад (їх повторне об'єднання/роз'єднання) також було б досить самовпевнено.

Адже, вже сьогодні ми можемо спостерігати цілу низку проблем новостворених громад щодо утримання освітньої, медичної, культурної та іншої інфраструктури, яка їм перейшла від розформованих районів. Особливо це стосується тих громад, які були сформовані на базі колишніх районних центрів, але не об'єднали всі сільські ради цього району. На їх балансі залишилися громіздкі районні будинки культури, спортивні школи, вокзали, адміністративні будівлі райдержадміністрацій, податкових тощо.

Крім того, вже сьогодні ми спостерігаємо стрімкий відтік працездатного населення з таких громад в міста/центри новостворених районів тощо. Це питання мало б бути широко досліджено демографами, соціологами, фахівцями в галузі статистики, істориками та враховано при формуванні саме спроможних територіальних громад.

Так, сьогодні Портал спроможності територіальних громад пропонує перші показники ефективності щодо спроможності територіальних громад, а саме [2]: демографія (населення; кількість учнів, що навчаються в закладах загальної середньої освіти громади; кількість дошкільнят в закладах дошкільньої освіти); інфраструктурний розвиток; площа тергромад; кількість закладів загальної

середньої освіти; кількість закладів дошкільної освіти; кількість закладів, що надають первинну медичну допомогу; фінансове забезпечення; всього надходжень до місцевого бюджету (загальний фонд); частка місцевих податків в дохідній частині бюджету загального фонду; індекс податкоспроможності; базова та реверсна дотація територіальних громад; надходження акцизу грн/на 1 жителя; надходження єдиного податку грн/на 1 жителя; надходження плати за землю грн/на 1 жителя; частка витрати на оплату праці загальнодержавних функцій (міське самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду.

Вже сьогодні, аналізуючи вищезазначені показники, можна спрогнозувати, що за першим (демографічним) показником значна частина сільських громад буде неспроможна в короткому терміні часу, а це значно вплине і на такі показники, як інфраструктура, податкові надходження, дохідна частина бюджету тощо. Крім того, ми маємо також врахувати значні витрати на соціальний захист різних категорій неспроможних громадян. Від загального старіння населення до збільшення категорії незахищених громадян з різних причин (наслідки війни, пандемії, погіршення медичного обслуговування, економічного спаду тощо).

При формуванні спроможних громад, слід також враховувати і наслідки інших реформ, крім децентралізації. І тут ключовими є реформи в податковій галузі, освітня та медична, а для сільських територіальних громад ще й аграрна/земельна реформа. Зміни саме в цій сфері сьогодні викликають найбільший інтерес, бо несуть перспективи та загрози безпеки не лише окремо взятим громадам, а й державі загалом. Так, кардинально різні погляди на відкриття ринку землі [див., наприклад, 3, 4] спричиняють вмотивоване занепокоєння значного прошарку громадян України щодо відчуження у них основного багатства держави. Адже, якщо такі абсолютно протилежні трактування законодавства можливі ще до його впровадження в дію, то, зрозуміло, що лазівки до порушення прав громадян України там закладені апріорі. До того ж, негативні практики у земельних відносинах ми можемо спостерігати постійно на тлі тотальної правової безграмотності населення та корупційних схем в цій сфері [див, наприклад, 1]. Чого лише варті поневіряння громадян України в намаганнях отримати гарантовані Земельним кодексом України ділянки землі.

Саме ці виклики, які стоять перед громадами при формуванні їх спроможності, покликані сформувати нове бачення задіяння механізмів державного управління цим процесом, які не можуть бути обмежені лише правовими нормами, проведенням конференцій/обговорень з залученням міжнародної спільноти та громадськості. На нашу думку, мають бути сформовані не лише показники ефективності/спроможності територіальних громад, але і розроблені дієві механізми контролю достовірності цих показників та визначені шляхи їх досягнення.

Список використаних джерел

1. Земельний фонд України. URL: <https://www.facebook.com/groups/zemfonda>.
2. Портал спроможності територіальних громад. URL: https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=47f24b79311f44e2863eabe27ccbdc81&fbclid=IwAR3NdmVaXZD_ojyJnqt41UF01jJ5eOuNZLfJALashZLhf12mg8w5cdv0ohk.
3. Україна входить у нецивілізовані земельні ринкові відносини. URL: https://www.seeds.org.ua/ukra%20na-vxodit-u-necivilizovani-zemelni-rinkovi-vidnosini/?fbclid=IwAR2156x0DHrzH1fDscSvLXUq8kM46xkphliTZATkj_DtN2uUk28FL-N8Uxs.
4. Які спекуляції пов'язані із запуском ринку землі в Україні. URL: <https://agroter.com.ua/2021/05/22/yaki-spekulyacziyi-povyazani-iz-zapuskom-rynku-zemli-v-ukrayini/>.